N-ro 196.
D. 17. Sierpnia.
WTOREK.
Rok 1824.

KURJER Warszawski

WSPOMNIENIA.
Hołd Chmielnickiego 1649.

NOWOŚCI WARSZAWSKIE

Artykuł Nadesłany.

W połowie miesiąca zeszłego podana była przez Kurjera Warszawskiego wiadomość, iż P. *Henryk Bando* który właśnie naówczas otrzymał ordynacją na Pastora Wyznania *Ewangelicko - Augsburgskiego*, iest iednym z pierwszych, który do tego stanu w Polsce się usposobił; gdy podobnie ukwalifikowanych osób więcej iuż w Kraiu naszym się znajduie, nie od rzeczy będzie dać bliższe o nich wyiaśnienie. Już od dawnego czasu a nawet i za byłego Xwa *Warszawskiego* wyznaczał Rząd wsparcie dla młodzieży Ewangelickiej, okazuiącej chęć sposobienia się do stanu Duchownego, z liczby tych, kilku iuż sprawuią obowiązki Pastorów, a mianowicie: Frederyk *Tejchmann* w Wielkiejnocy Woiew: Krako: Jakob *Schultz* w Żychlinie Woiewód: Kalisk: Alexander *Głowacki* w Żelowie Woie: Kalis: a Jan *Mozes* iako Dyakon iest pomocnikiem przy Kościele Reformowanym w Warszawie. Prócz tego utrzymywanych iest na koszcie rządowym Stypendystów Ewangelickich obojga wyznań 16, pomiędzy któremi 6 dla doskonalenia się w wyższych naukach Teologji, za granicę są wysłani. — L.

Doniesionem było w zeszłą Sobotę, że utonął w Wiśle *Jakób Franczak*, wydobyto ciało iego z wody nieco uszkodzone, i złożone zostało w trumnie, a tejże nocy poduszka będąca pod głową nieboszczyka, zapaliła się od blisko stoiącej świecy, przez co trumna i zwłoki opalone zostały, a tak woda i ogień toż ciało uszkodziły.—Wydobyto także z Wisły ciało *Jakóba Mrowickiego*.—Niemniej utonął Czeladnik Młynarski *Dawid Bentz* maiący lat 22, kąpiący się w miejscu zwanem *Glinki.*

Wczoraj weiągnieniu 1szej Klassy 26 Loterji Klassycz:, znaczniejsze wygrane padły na Numera następuiące: Najwyższa wygrana tej Klassy to iest złp: 7,000 padła na Nmer 7,218, Los wzięty w Kantorze *Werthejma*, właścicielem wygranej iest Obywatel Warszawski. — Nr: 3,876 wygrał zł: 3,600, Los wzięty w Kantorze *Petyskus.a.* — Nr: 7,127, wygrał zł: 1,800 do *Płocka.* — Nr: 9,699, zł: 1,200 do *Kalisza.* —

Rysy charakteryczne złego wychowania, czyli uczynki i mowy przeciwne grzeczności, ze starożytnych i późniejszych Moralistów zebrane, z francuzkiego na polskie przetłumaczone i obok z textem dla użytku młodzi staranniejszego wychowania wydane przez *Borodzicza*, są ieszcze do sprzedania po złp: 4; w Księgarniach Warszawskich: *XX. Piiarów*, *Szczepańskiego*, *Pukszty*, *Zawadzkiego* i *Węckiego*, tudzież u Autora w *Kaliszu.*

Onegdaj w tutejszym Amfiteatrze zwanym *Heca* dano nowe widowisko tak zwanych *Sztuk Szczwalnych* czyli *Strzelec odważny*, które niezdołało zadowolnić dość licznie zebranych widzów. *Lis* wyciągnięty za łeb, niemiał ochoty walczyć, iednak został przez chartów

rozszarpany, takiż los spotkał *Zaiąca*; wypuszczono młodego *Wilczka* który przecież od chartów doznał większej łaski bo go wolno puściły. Walczyło także dwóch *Kogutów*, a w końcu *Bawoł* którego chciano zastraszyć wypchanym słomo człowiekiem, lecz zwierz mało dbał na słomianego przeciwnika, słowem *Odważny strzelec* powinien w następnych widowiskach okazać większą odwagę, ieśli chcę sprowadzać widzów maiących rozkosz w patrzeniu na pastwienie się nad biednemi zwierzętami. M.

Do Składu A. *Brzeziny* przy ulicy Miodowej pod Nr 481 nadszedł nowy Transport Nót Muzycznych i Książek, po między Muzyką znajduią się nowe dzieła *Romberga*, *Sphora*, *Kaczkowskiego*, *Lipińskiego*, *Steibelta*, *Czernego*, *Kalkbrenera*, *Hummla*, *Riesa*, *Rossyniego*, *Gerkego*, i wielu innych autorów. —

Konstanty *Massalski* otrzymał Patent iako *Przysięgły Pieczętarz*, mieszka pod Nr 438 na Krakowskiem Przedmie: na przeciw domu Towarzystwa Dobrocz:. Ten Młody artysta okazał iuż wiele dowodów swego talentu, w iego rzeźbie widać gust i dokładność w wykończeniu; oprócz wszelkiego rodzaiu Pieczęci, wyrzyna wszelkie piękne *winiety* do druku, i tym podobne ozdoby. Ma polecenia i zaświadczenia od osób najdostojniejszych. —

Doniesiono było w roku zeszłym, że okolice *Ciążenia* w Obwo: *Konińskim* ucierpiały wiele przez *gradobicie*: w roku bieżącym także w miesiącu Lipcu w tychże okolicach okropne burze z gradem również zniszczyły pola a wiatry wyrywały drzewa z korzeniami. Tameczni włościanie iuż po drugi raz ponieśli znaczne szkody.

Reszta biletów na Prenumerate Poematu Romniki sławy norodowej, opiewaiącego pod tytułem: *Rzeki Polskie*, iest do sprzedania w Księgarni *Brzeziny* przy ulicy Miodowwej.

Stopni Ciepła D, 14, Sierpnia 23. d, 15, 17. d, 16, 18.

ROZMAITOŚCI.

Do miasta Meklemburskiego *Nowy Strelitz* przybyło wiele znakomitych gości, iako to: Królewicz Angielski Xże *Kumberland*, Xże panuiący *Turn Taxis* i wiele innych. w *Karlsbad* tego lata mało znajduie się osób z *Polski* i *Rossji* przybyłych.—Teraz Elegańci noszą *Fraki* tak krótkie że zdaie się iż to są raczej *Kurtki*, takowy Frak iest zwykle z sukna zielonego, kołnierz niski, a kieszeni wcale niema. Pantalonki najmodniejsze są z perkaliku w kratki lub paski, a gdy we frakach niema kieszeni, zato pantalonki maią ogromne kieszenie. Zamiast Szpilki u gorsa, nosi się kluczyk ze złota misternie zrobiony. Prawdziwy Elegant nosi ciągle chustkę w prawej ręce, a lewa służy do *Lorynetki*. — w *Londynie* odebrano wiadomość z *Portugalji* że tam panuie spokojność. Tak Roialiści iak wojsko zgoła wszyscy nieżyczą aby wojsko *Angielskie* było wezwane, pomimo tego, przybył do *Londynu* z *Lisbony* P. *Sylweira*, w przywiezionych przez niego depeszach ma się znajdować że na nowo Król *Partugalski* wzywa w pomoc siły zbrojnej *Angielskiej*. —

Dostrzegacz Austrjacki donosi że Oficer przybyły do *Stambułu* od *Kapudana Baszy* przywiozł znaki zwycięztwa z wyspy *Jpsary*, a chociaż otem zwycięztwie Rząd niedoniosł Publicznie, udzielono iednak Posłom zagranicznym następuiące szczegóły „ *Kapudan Basza* otrzymał rozkaz aby koniecznie *Jpsarę* opanował, opatrzył się przeto we wszystko co służyć może do attaku, wprzód po 3 kroć wezwał *Jpsarjotów* aby się poddali dobrowolnie, obiecuiąc zupełną łaskę. Na to wezwa-

nie Grecy odpowiedzieli z pogardą. D. 4go Lipca *Kapudan Basza* uszykował swą flottę na którey znajdowało się 14,000 ludzi, kazał otoczyć całą wyspę i gdy z iednych okrętów strzelano, drugie przybliżyły się do brzegów, a znich zaczeli spieszno Turcy na ląd występować. Grecy tylko kilka razy wystrzelili i natychmiast szukali schronienia w górach, gdyż ujrzeli siłę przemagaiącą. w Przeciągu 2 godzin Turcy zdobyli kilka miejsc warownych i uderzyli z tyłu na Greków ieszcze broniących Port i Miasto, co iednak krótko trwało. Niezmierna trwoga ogarnęła broniących się, wielu biednych mieszkańców chciało na morzu szukać ocalenia i pośpieszyło na statki, lecz okręty tureckie ścigały ich natychmiast, a tak całe miasto wydane zostało na zemste Muzułmanów. Kto tylko znalazł chwile sposobną do ucieczki, spieszył na statki morskie, które zbytecznie nałodowane ludźmi, tonęły. tak dalece że cała powierzchnia morza trupami Greków była okrytą. *Kapudan Basza* chciał ochronić krew ludzką, obiecywał swym żołnierzom że za każdego żywcem dostawionego Greka zapłaci 500 piastrów, ale trudno było wstrzymać roziątrzonych turków, szukaiących zemsty w krwi Chrześcjańskiej.—

Miasto *Pernambuko* w Ameryce połud: iest ciągle blokowane, a ztej przyczyny panuie tam najokropnieisza nędza. Jenerał dowodzący wojskiem Brezylskiem podług otrzymanego rozkazu strzeże najściślej aby do Portu niewpuszczono żadnego artykułu żywności, co trwać ma do dalszych rozkazów. Żywności świeżej za najdroższą cenę dostać niemożna, a wszelkie zapasy nawet sucharów już są wyczerpane; nędza doszła do tego stopnia że Ludzie umieraią z głodu.— *Jturbide* posłał list do Kongresu *Mexykańskiego* obiecuiąc walczyć z nieprzyiaciołmi Rzeczypospolitej; oświadcza oraz że ma znaczną ilość wszelkiej broni, *Kongres* zamiast odpowiedzi na ten list, ogłosił wyrok że Jturbide iest uznany iako zdrajca kraiu, a ieśli poważy się stanąć na ziemi Mexykańskiej wyłączony będzie zpod opieki prawa.—*Mexyk*, inaczej *Nowa Hiszpanja*, kraj obszerny w Ameryce, zdobyty przez *Ferdynanda Kortez* roku 1519 i 1521. Leży na północ wązkiego przesmyku *Panama* łączącego Północną Ameryką z Południową. Klima tameczne iest odmienne: przy brzegach morskich gorące, wilgotne i niezdrowe; wgłębszych okolicach górzystych zimne. Umiarkowanie położone strony nieznaią tych ostateczności, a bydło przebywa tam cały rok pod gołem niebem. Najznakomitsze płody tego kraiu są: bawełna, kakao, indigo, farbierskie drzewa, imbier, ialappa, ryż, wanillia, tytuń i t: d: Największym zaś tego kraiu bogactwem są kopalnie złota i srebra. Niektóre z nich są iuż o 3000 łokci w głąb ziemi, a sprawiane przez 1000 murzynów. Każdy kto odkrywał nowe żyły tych kruszczów, mógł ie dobywać, a rządowi oddawał tylko ⅕ część zdobyczy. Wschodnie strony Mexyku obrosłe są gęstemi lasami, które czynią przystęp do niego nie podobny dla obcych mocarstw. Liczba mieszkańców wynosi 3 miljony. *Mexiko*, miasto stołeczne kraiu, leży nad ieziorem wody słonej, maiącem do 20 mil w obwodzie, iest siedliskiem władz rządowych. Miane iest za najregularnieisze wielkie miasto na świecie, gdyż zabudowane iest w doskonały czworobok a ulice ma wszystkie pod sznur ciągnione. Domy są tam nie wysokie, z przyczyny częstego trzęsienia ziemi. Ma to miasto 5 wjazdów, ale żadnej bramy ani wałów. Wody częste tam czynią uszkodzenia. Ponieważ *Mexyk* iest środkiem handlu między Ameryką, Hiszpanją, a Jndjami wschodniemi, przeto ma wiele bardzo

bogatych kupców. Każde rzemiosło ma swoią osobną ulicę: *Złotnicza*, sławna z niezmiernych bogactw w złocie i kamieniach. Ulica *Orla* zabudowana iest pałacami panów kraiowych, między któremi są i Hrabiowie *Montezuma*, potomkowie Cesarza tego imienia panuiącego w Mexyku, podczas napadnienia go przez Hiszpanów pod Kortezem. Liczba mieszkańców wynosi do 80,000, między któremi naymniej iest Hiszpanów i Kreolów. —

D. 23 Lipca r. b: P. *Szejdhauer* w *Chemnitz* odkrył *Kometę* maiącego bardzo słabe światło, w Konstellacji *Herkulesa*, blisko drogi mlecznej.—w Roku 1789 w *Anglji* było *Katolików* tylko 69,376, teraz znajduie się więcej niż pół miljona.—Synowiec byłego Ministra Francuzkiego P. *Szatobryand*, wstąpił w *Rzymie* do Zakonu *Jezuitów*.— Na ostatniem posiedzeniu *Towarzystwa Ogrodniczego* w *Londynie* okazano 100 gatunków *Truskawek*, iedna Jagoda była tak ogromną, iż miała 3 cale szrednicy.

PRZYIECHALI do WARSZAWY.

Jabłonowski Xże z Siedlec. — Bolesta b. Pułko: z Petersburga. — Drewnowski Felix Oby: z Pułtuskiego. — Luksowa Emalja Kommissarzowa z Płocka. — Pułaski Jan Oby: z Mościsk. — Gertner Marja Oby: z Białegostoku. — Wiśniewski Michał Oby. z Guber: Wołyńskiej. — Omieciński Karól Oby: z Wołynia. — Szmagłoski Oby: z Błonia. — Kluczewski Tomasz Oby: z Kalisza. — Nowakowski Karól Oby: z Drozdowa. — Mieszkowski Antoni Oby: z Łomżyńskiego. — Leszyng Ludorf Kupiec z Marienweder. —Plater Jgnacy Hrabia z Gu: Wileńskiej.—Małachowski Onufry Hr: z Siedlec. — Forman Jan Oby: z Tężycy. — Chrząstowski Ob: z Rawy. — Leśniewski Jeometra z Turnik. — Kreczunowicz Sędzia z Lubrańca. — Jeziorański Jgn: Oby: z Dłużniewa. —

DONIESIENIA.

w Księgarni *Pfaffa* są do nabycia następuiące dzieła: 1) *Encyclopédie ou Dictionaire raisonné des scientes, dcs arts et des métiers par Didérot et d' Alembert*, 35 Tomów in folio oprawnych. 2) *Dictionaire Uniwersel français et latin par Trévour*, 7 Tomów in folio oprawnych. 3) *Le grand dictionaire historique par Moréri*, 10 tomów oprawnych.

Na Mocy Pozwolenia Urzędu Municypalnego Sto: Warszawy Wydziału Policyjnego ad Nr 670 dnia 12 Sierpnia r. b. wydanego, uwiadamia się Prześw. Publiczność, iż dnia 24 Sierpnia r. b. o godzinie 10 rano i dni następne w Warszawie przy ulicy Kapitulnej Nr 537, znaczna partja różnego Wina Węgierskiego w butelkach przez publiczną licytacją z wolnej ręki więcej daiącemu za gotowe kurant pieniądze sprzedane będą. Karolina *Grübnau*

Uwiadamia się Szanowną Publicz. iż w Warsza: przy ulicy Muranów na targu publicznym, przez publiczną licytacją w dniu 20 Sierpnia 1824 r o godzinie 3 z południa Bryczka, kryta, spuszczana, i bardzo wygodna, nowa, za gotowe pieniądze sprzedana będzie. Sta: M o d z e l e w s k i K. S.

w Dniu 18 Sierpnia r. b. o godzinie 10 rano przy ulicy Mostowej Nr. 220 przez publiczną licytacją więcej daiącemu, prawnie zaięte ruchomości iako to: Łóżka, Krzesełka, Stoliki, Lichtarze, Kopersztychy, Szubka z Kanankami, i inne effekta sprzedane będą. A. T o p o l s k i Komornik Sądo:

Ponawia się uwiadomienie ostatecznie, iż dochody Domu przy ulicy Marjensztatd w Warsza: pod Nr 2649 stoiącego, wskutek prawnego zaięcia przez publiczną licytacją w domu tymże odbywać się maiącą dnia 19 Sierpnia r. b. o godzinie 4tej z południa przez Komornika podpisanego w trzechletnią dzierżawę więcej daiącemu za gotowe pieniądze wypuszczone zostaną. Warunki licytacyjne u Komornika pod Nr 2176 wolne zawsze o godzinie 1szej z południa są do przejrzenia.

Stani: M o d z e l e w s k i Komornik.

Pewna osoba wyieżdzaiąca w tym tygodniu do Krakowa i Lwowa, maiąca swój własny wygodny poiazd; życzy sobie znaleść Kompanistę podróży dla podziału kosztów; ktoby więc życzył mieć bliższą informacją dowiedzieć się raczy w Hotelu Europy u JP. Chovot przy ulicy Miodowej zamieszkałego. —

Teatr: **W krótce wznowiona Opera *Janek i Stefanek.***